

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobce **J. S.**, zastoupeného JUDr. Evou Rujbrovou, advokátkou se sídlem Ulrychova 5, Brno, proti žalovanému **Krajskému úřadu Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo nám. 3/5, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 8. 2003, č. j. JMK/17078/2003/OD, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 1. 12. 2004, č. j. 57 Ca 190/2004-25,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 1. 12. 2004, č. j. 57 Ca 190/2004-25, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Včasnou kasační stížností ze dne 23. 2. 2005 se žalobce (dále též „stěžovatel“) domáhal zrušení shora uvedeného pravomocného rozsudku Krajského soudu v Brně, kterým soud zamítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 8. 2003, č. j. JMK/17078/2003/OD. Uvedeným rozhodnutím žalovaný změnil výrok rozhodnutí správního orgánu prvního stupně tak, že uznal žalobce vinným, že se dne 16. 11. 2002 v čase 3:36 hodin v obci D. v blízkosti domu, odmítl, přestože řídil motorové vozidlo tov. zn. VW Polo, na výzvu příslušníků Policie ČR podrobit dechové zkoušce, čímž porušil ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb. a § 6 odst. 2 zákona č. 37/1989 Sb. a spáchal tak přestupek na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomániemi dle § 30 odst. 1 písm. i) bodu 1 zákona č. 200/1990 Sb., za což se mu ukládá dle § 30 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb. 1) pokuta ve výši 9 000 Kč, splatná do 3 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí a 2) zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 10 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí.

Žalobce v obsáhlé žalobě namítal, že se přestupku nedopustil. Žalovaný nevycházel ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu. Žalovaný ani správní orgán prvního stupně neprovedly žalobcem navržené důkazy, nevyslechly navržené svědky tak, aby jim mohl žalobce klást otázky. Bylo tedy naprosto nezbytné řádným způsobem vyslechnout policisty, kteří ve věci zasahovali. Měl mít při výslechu svědků právo klást jim otázky- toto právo mu bylo odňato a důkazy tak byly pořízeny nezákonným způsobem, nelze je tedy použít. Žalovaný vůbec s některými navrženými svědky nejednal. Protože nebyly provedeny žalobcem navrhované důkazy, které mohly jeho údajné provinění vyvrátit, je napadené rozhodnutí nezákonné, a proto je na soudu, aby je zrušil.

Krajský soud v odůvodnění rozsudku zrekapituloval velmi podrobně průběh celého řízení a v části pro projednávanou věc podstatně se ztotožnil se závěrem žalovaného v tom, že bylo jednoznačně prokázáno, že ve shora uvedenou dobu vozidlo červené barvy mělo objet zprava vozidlo policie, nezastavilo a snažilo se ujet. Policisté proto začali vozidlo pronásledovat, měli ho ale stále na dohled. Poté vozidlo zastavilo u štítu rodinného domu žalobce, ten však vyskočil a tvrdil, že vozidlo neřídil, že se jen procházel po svém pozemku, protože ho bolela noha. Policisté žalobce osobně znali, viděli, že ve vozidle řídil sám a viděli, jak z auta vystoupil. Poté ho vyzvali k provedení dechové zkoušky, k předložení občanského a řidičského průkazu. Žalobce k výzvě předložil občanský průkaz; předložit řidičský průkaz a provedení dechové zkoušky však odmítl s tvrzením, že neprovozoval vozidlo, jen se kolem procházel a proto k tomu není povinen. K námitce, že při šetření přestupku nebyl vůbec brán zřetel na výpověď svědka V., který měl potvrdit, že v inkriminovanou dobu potkal žalobce, jak jde pěšky kolem hřbitova, žalovaný uvedl, že při porovnání této výpovědi a výpovědi žalobce jsou rozpory v čase údajného setkání, čímž je akceptovatelnost žalobcova tvrzení o chůzi obcí zpochybněna. Naopak hodnověrnost výpovědí policistů je podpořena tím, že se pronásledované vozidlo před žalobcovým domem skutečně nacházelo a v blízkosti se nenacházela žádná jiná osoba, která by mohla vozidlo řídit. Soud se s tímto hodnocením i skutkovým zjištěním ztotožnil, stejně jako s úvahou týkající se výše trestu a žalobu proto zamítl.

Žalobce napadl rozsudek soudu kasační stížností, opírající se o důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. a domáhal se zrušení napadeného rozhodnutí soudu. Poukázal na to, že soud nesprávným způsobem posoudil skutkový stav, který vzal správní orgán za podklad pro své rozhodnutí. Především se nezabýval navrženými důkazy a nepřistoupil ani k výslechu žalobce, ač to zákonná úprava umožňuje. Rovněž správní orgány nebraly v úvahu navržené důkazy, které jasně prokazovaly jeho nevinu, ale vycházely pouze z výpovědí policistů. Žalobce požadoval provedení rekonstrukce případu na místě samém, ta však také provedena nebyla. Navrhoval rovněž výslech svědka M. H., přesto že by provedení těchto důkazů jasně prokázalo žalobcovu nevinu. Správní orgány vycházely pouze z oznámení policistů, že se žalobce k činu doznal, což však pravda také nebyla. Z uvedených důvodů požaduje zrušení napadeného rozsudku a přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popřel, že by neprovedl navržené důkazy. Odkázal na hodnocení důkazů, velmi podrobně rozvedené v napadeném rozhodnutí. V odůvodnění rovněž uvedl, proč nepřistoupil k provedení vyšetřovacího pokusu, skutkový stav byl totiž náležitě objasněn. Důkazy o vině žalobce jsou jednoznačné a není pochyb o tom, že se žalobce uvedeného přestupku dopustil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněného důvodu, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Žalobcem v kasační stížnosti předestřenou právní otázkou, je otázka posouzení dostatečnosti a zákonnosti získaných podkladů pro správné zhodnocení skutkového stavu a rozhodnutí ve věci uvedeného přestupku.

Podle § 109 odst. 3 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to však neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c)] nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d)], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Stěžovatel se ve své kasační stížnosti domáhá zrušení rozsudku krajského soudu sice z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), a b), s. ř. s. Po posouzení napadeného rozsudku však dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že tento rozsudek je zcela nepřezkoumatelný ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a to pro nedostatek důvodů. Protože soudní řád správní nemá vlastní ustanovení detailně upravující podobu soudního rozsudku, je třeba postupovat způsobem předpokládaným v § 64 s. ř. s., z kterého vyplývá, že nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení prvé a třetí části občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“).

Podle § 157 odst. 2 o. s. ř. není-li dále stanoveno jinak, soud v odůvodnění rozsudku uvede, čeho se žalobce (navrhovatel) domáhal a z jakých důvodů a jak se ve věci vyjádřil žalovaný (jiný účastník řízení), stručně a jasně vyloží, které skutečnosti má prokázány a které nikoliv, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, proč neprovedl i další důkazy, jaký učinil závěr o skutkovém stavu a jak věc posoudil po právní stránce; není přípustné ze spisu opisovat skutkové přednesy účastníků. Soud dbá o to, aby odůvodnění rozsudku bylo přesvědčivé. Z uvedeného ustanovení je tedy zřejmé, že pouze tehdy, když soud dodrží náležitosti obsažené v § 157 odst. 2 o. s. ř. pro odůvodnění soudního rozhodnutí, bude se jednat o rozhodnutí dostatečné a srozumitelné. Přezkoumávané rozhodnutí však za takové považovat nelze, neboť trpí řadou nedostatků. Krajský soud v Brně v napadeném rozsudku pouze shrnul skutkový stav, ze kterého bez dalšího přímo vyvodil právní závěr o správnosti napadeného rozhodnutí. Z textu tak není vůbec zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu, z jakého důvodu soud nepřistoupil, resp. nepovažoval za důvodnou právní argumentaci stěžovatele, týkající se nezákonně získaných důkazů výslechem svědků, při jejichž výpovědích nemohl být přítomen a klást těmto svědkům otázky, a v tom důsledku i nedostatečná skutková zjištění nutná pro rozhodnutí ve věci samé. V napadeném rozsudku totiž soud velmi podrobně na více jak 16 stranách popsal děj a úvahy správního orgánu, když potom na polovině strany v podstatě konstatoval, že dává za pravdu žalovanému.

Rozsudek krajského soudu tak postrádá onu úplnost, srozumitelnost a přesvědčivost, která je ze strany zákona předpokládána a v případě krajského soudu i důvodně očekávána, a Nejvyšší správní soud pro nedostatek důvodů a tím i nesrozumitelnost nemůže vůbec posoudit, zda v kasační stížnosti stěžovatelem vznesené námitky jsou příléhavé či nikoliv. Takové rozhodnutí je pak třeba pokládat za nepřezkoumatelné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a je nutno je zrušit podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

V této souvislosti je třeba připomenout, že uvedená pochybení při vyhotovování rozsudku zakládají nejen jeho nepřezkoumatelnost, ale současně též jeho protiústavnost, neboť stěžovateli nebyla poskytnuta náležitá ochrana jeho práva na spravedlivý proces podle č. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Na tomto místě proto Nejvyšší správní soud považuje za vhodné citovat část nálezu Ústavního soudu, ve kterém je vyložena následující právní závěr: „Má-li být splněn jeden z účelů soudní jurisdikce, totiž požadavek „výchovy k zachování zákona...k úctě k právům spoluobčanů“ (§ 1 občanského soudního řádu), je zcela nezbytné, aby rozhodnutí obecných soudů nejen odpovídala zákonu v meritu věci a byla vydávána za plného respektu k procesním normám, ale aby také odůvodnění vydaných rozhodnutí ve vztahu k zmíněnému účelu odpovídalo kritériím daným ustanovením § 157 odst. 2 in fine, odst. 3 občanského soudního řádu, neboť jen věcně správná (zákonu zcela odpovídající) rozhodnutí a náležitě, tj. zákonem vyžadovaným způsobem odůvodněná rozhodnutí naplňují – jako neoddelitelná součást stanoveného postupu – ústavní kritéria plynoucí z Listiny základních práv a svobod (čl. 38 odst. 1). Obdobně jako ve skutkové oblasti, i v oblasti nedostatečně vyložené a zdůvodněné právní argumentaci nastávají obdobné následky vedoucí k neúplnosti a zejména k nepřesvědčivosti rozhodnutí, což je ovšem v rozporu nejen s požadovaným účelem soudního řízení, ale též i se zásadami spravedlivého procesu (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod), jak jim Ústavní soud rozumí“ (nálezn Ústavního soudu ČR ze dne 26. 9. 1996, sp. zn. III. ÚS 176/96, publ. pod č. 89 Sb. n. u., svazek 6).

Na tomto místě Nejvyšší správní soud připomíná, že z podstaty nepřezkoumatelnosti rozhodnutí plyne, že usuzovat proto na důvodnost či nedůvodnost námitek lze jen ve vztahu k rozhodnutí, které je přezkumu schopné a tedy není zatíženo vadou, která jej činí nepřezkoumatelným.

Přesto však obiter dictum Nejvyšší správní soud poznamenává, že princip dokazování prováděného ve správním řízení je založen na shodných zásadách, jasně vyjádřených jednak ve správním řádu, ale i v zákoně o přestupcích. Předně je to správní orgán, který odpovídá za to, že bude přesně a úplně zjištěn skutečný stav věci a za tím účelem si opatřuje potřebné podklady pro rozhodnutí. Účastníci mají vždy právo před vydáním rozhodnutí vyjádřit se k podkladům pro jeho vydání, navrhnout důkazy či jejich doplnění. Mají tak sice právo navrhnout na podporu svých tvrzení důkazy, neučiní-li tak, nezabývá to však v žádném případě správní orgán povinnosti zjistit skutečnosti potřebné pro rozhodnutí. Cílem takového postupu je vždy zajistit, aby rozhodnutí bylo vydáno na základě úplných a přesně zjištěných skutečností.

Důkazy, které správní orgány pro svoji argumentaci užijí, však také podléhají pravidlům. Předně musí být získány v souladu se zákonem. Podle § 33 odst. 1 správního řádu (zákon č. 71/1967 Sb.) má účastník řízení právo navrhnout důkazy a jejich doplnění a klást svědkům a znalcům otázky při ústním jednání a místním ohledání. Aby mohlo být však toto právo účastníka realizováno, musí mít předně vědomost o tom, že správní orgán bude určitý den a v určitou dobu výslech svědků provádět a rovněž tak musí být předem seznámen s takovým svým právem, aby jej mohl účastník konzumovat.

Ze správního spisu je zřejmé, že se výslechy svědků uskutečnily a na nich rovněž byla postavena argumentace správních orgánů, že se žalobce uvedeného přestupku dopustil. Ze spisu nevyplývá, že by žalobce byl uvědoměn o výslechu svědků, což ostatně potvrzuje i napadené rozhodnutí samo, když se v něm uvádí, že účastník byl se svědeckými výpověďmi (pouze) seznámen.

V dané věci je zřejmo, že byli ve věci spáchání přestupku žalobcem vyslechnuti dva svědci (zasahující policisté), o jejichž výpovědi se mimo jiné napadené rozhodnutí opírá, a proto měl žalobce právo vyslýchaným svědkům klást otázky. Má-li účastník správního řízení právo klást svědkům otázky, pak je povinností správního orgánu mu využití tohoto práva umožnit. To lze procesně učinit jedině tím, že bude o ústním jednání, při kterém má být svědek vyslýchán, uvědoměn. Nevyrozuměl-li proto žalobce o ústním jednání, při kterém zamýšlel vyslýchat svědka, pak porušil právo žalobce klást svědkům otázky. Neumožnění využít právo klást vyslýchaným svědkům otázky nelze zhojit tím, že bude žalobci dána možnost seznámit se s obsahem správního spisu.

Naopak soud nepřisvědčil námitce žalobce, že krajský soud měl provést jeho výslech. Ze soudního spisu bylo ověřeno, že se krajský soud dotazoval žalobce, zda hodlá svá práva před soudem hájit osobně, zda se hodlá soudního jednání účastnit. Na tuto výzvu však žalobce ve stanovené lhůtě nereagoval, a proto soud ve shodě s § 51 s. ř. s. rozhodl ve věci bez nařízení jednání.

Důvodná není ani výtku žalobce, že nebyl vyslechnut jím navrhovaný svědek M. H., soud ji musí odmítnout, neboť takový návrh nebyl v předchozích řízeních (jak bylo ověřeno ve správním spise) vznesen.

Vzhledem k tomu, že soud rozhodl o věci samé, nerozhodoval již samostatně o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení; v něm bude tento soud vázán právním názorem vysloveným v rozsudku zdejšího soudu (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). V novém rozhodnutí o věci rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 18. května 2006

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu

